

Leder: Farligt klima skal skrives ind i sikkerhedspolitikken

Af Henrik Breitenbauch

Klimaforandringerne skaber også sikkerhedspolitiske risici for Danmark. Regeringen bør supplere den ny klimalov med en kommission for klimasikkerhed.

Regeringens historiske klimalov har vakt stor opsigt i denne uge (udgivet 16. december 2019, red.). Klimaforandringerne bliver af mange opfattet som vor tids vigtigste politiske spørgsmål. Men hvordan ser emnet ud med sikkerhedspolitiske briller på? Hvor sikre bliver vi af hovedsageligt at satse på grøn omstilling og globale løsninger?

Klimaspørgsmålet er paradoksalt ”dyster feelgood”. At stoppe klimaforandringerne er både et alvorligt problem, der fordrer ekstraordinære indsatser med signifikante ressourcer, og et kosmopolitisk problem, der fordrer fælles globale løsninger – og hvor den eneste, men store,

udfordring ses som at være den sagnomspundne politiske vilje. Kombinationen af alvor og renhed giver emnet stor politisk energi. Men de rene følelser gør det ekstra vigtigt, at vi betragter det nøgternt.

For hvis klimaforandringerne bliver så omfattende, som alt tyder på, er de også en fare for Danmarks langsigtede sikkerhed.

I områder, hvor de politiske og økonomiske institutioner i staterne er skrøbelige, vil klimaforandringer forstærke igangværende negative cyklusser – hvor demografiske udviklinger, svage formelle økonomier og dårlige retssystemer føder voldelig ekstremisme i form af oprørsbevægelser og terrorisme, og leder til ukontrolleret migration. Sådant vedvarende ustabilitet drives i forvejen af de andre faktorer, men klimaforandringer kan forstærke dem.

Henrik Ø. Breitenbauch (f. 1974) er centerleder og seniorforsker ved Center for Militære Studier, Københavns Universitet. Han har en mastergrad fra Sciences Po Paris, er uddannet cand.mag. i Europastudier ved Aarhus Universitet og ph.d. i Statskundskab fra Københavns Universitet. Han beskæftiger sig særligt med sikkerheds- og forsvarspolitik.

I områder med stærke stater skaber klimaforandringer udfordringer, som tvinger til tilpasning, men også giver muligheder for vækst. Stærke stater, ikke mindst de autoritære, søger derfor adgang til naturressourcer rundt om i verden. Især blandt de politisk skrøbelige stater. En sådan geopolitisk

lig at organisere, hvis der ikke er en mekanisme, som tvinger alle til at bidrage, og hvis de enkelte aktører kan vinde ved at stå uden for. Uenigheden om Paris-aftalen viser, at sandsynligheden for, at verden i tide kan løse dette kollektive handlingsproblem, ikke er særligt stor. Initiativer, der bygger på mindre grup-

...vi må også have en konkret politisk samtale om, hvordan vi skal forholde os til det problem i Danmark.”

per af lande, som for eksempel de europæiske, står reelt på håb (om eksemplets

kamp for indflydelse forstærkes kun af klimaforandringerne.

magt og teknologiske nyvindinger), snarere end på sikker viden om, at denne vej også vil skabe sikkerhed.

Der er derfor grund til at være bekymret for, om den danske klimapolitik er tilstrækkeligt ambitiøs — om den tager nok højde for de sikkerhedspolitiske effekter, som klimaforandringerne kan medføre.

Fordi den samlede tilgang herhjemme hovedsagelig er formet som hjemlig grøn omstilling for global klimapolitik, er der ingen plan B for sikkerheden. Men hvis den nuværende politik ikke eksplicit tager hånd om de sikkerhedspolitiske risici – og der samtidig er enighed om, at disse risici er reelle – må vi også have en konkret politisk samtale om, hvordan vi skal forholde os til det problem i Danmark.

Klimapolitikken bygger på en foregangslandslogik. Den lyder, at hvis vi går foran, kan vi bane praktisk vej for andre lande og samtidig være et eksempel, der lægger moralsk pres på dem. Hertil kommer muligheden for at tjene penge ved, at vi med en ny form for industripolitik lægger os forrest i en global transformationsbølge, hvor de, der følger efter, vil købe vores teknologier. Alle tre ting kan godt blive til virkelighed. Også uden, at vi af den årsag får ændret den globale klimaforandringspolitik så meget, at klimaforandringerne faktisk afbødes.

Statsminister Mette Frederiksen bør derfor invitere klimaminister Dan Jørgensen ind i regeringens sikkerhedsudvalg for at høre, hvad hans langsigtede plan er – og samtidig bede de to sikkerhedspolitiske regeringsmedlemmer, forsvarsminister Trine Bramsen og udenrigsminister Jeppe Kofod, om at hjælpe ham med at formulere et svar. Det kan oplagt tage form af en bredt funderet kommission om klimasikkerhed.

Det er klimaforkæmperne de første til at erkende: argumentet om risikoen herfor er en væsentlig del af dagsordenens akutte karakter.

Artiklen blev første gang bragt i Berlingske 16. december 2019.

Politologisk set er klimaforandringspolitikken et klassisk og svært løseligt problem. Kollektiv handling er besvær-

○○○